

Analysis of Women's Narrations of Individual, Social and International Effects of Women's Assembly in Arbaeen Hosseini

Leila Samani^{1*}, Masoumeh Shahriari², Mahtab Eidy³

1. Assistant Professor, Women Research Center, Alzahra University, Tehran, Iran.
2. M.A. in Jurisprudence and Family Law, Shahid Motehari University, Tehran, Iran.
3. PhD in Qur'anic Sciences, Faculty of Education, Tehran University, Tehran, Iran.

Citation: Samani, L., Shahriari, M., & Eidy, M. (2021). Analysis of women's narrations of individual, social and international effects of women's assembly in arbaeen hosseini. *Journal of Woman and Culture*, 12(48), 1-14.
 DOR: [20.1001.1.20088426.1400.12.48.1.6](https://doi.org/10.20088426.1400.12.48.1.6)

ARTICLE INFO

Received: 06.02.2021
Accepted: 29.05.2021

Corresponding Author:
Leila Samani

Email:
l.samani@alzahra.ac.ir

Keywords:
Individual effects
Social effects
International effects
Women's assembly in Arbaeen
Arbaeen Hosseini

Abstract

The purpose of this study was to analyze the women's narration of the individual, social and international effects of the Arbaeen Hosseini assembly. The study population was women participants in the Arbaeen Hosseini March. The sample consisted of 12 women who had at least experienced the Arbaeen procession for once that were selected by snowballs sampling procedure. The research design was descriptive-analytical based on the data theorizing approach and was done using semi-structured interviews. In order to develop and deepen the theory, at each stage of the interview, which seemed to have a theoretical connection between the new concepts and the theory, the theoretical sampling method was used. Data analysis and encoding were also performed using Maxqda software. In total, 137 open source, 33 concepts, 14 categories and 2 major concepts were extracted from the data. The results of the study indicated the existence of many important effects of the presence of women in the Arbaeen Hosseini assembly as an international congress and meeting place of Shiites, which had a great impact on promoting the international view of the position of women in Shiism as much as possible. Women's participation in Islamic socio-cultural ceremonies should be like Arbaeen Hosseini.

Extended Abstract

Introduction: The presence of women in political, social, and cultural activities is considered as one of the necessities of contemporary society. Such presence is very important in the Arbaeen Procession, due to the Arbaeen rituals is held more extensively every year. It is one of the instances of these activities. The women, next to their children and families, alongside men, take different roles as pilgrims and hosts. The women have more eager to participate in the Arbaeen procession every coming year. However, a review of the literature and studies showed that the issue of the effects of women's participation in the Arbaeen procession has not been considered specifically. In consideration of the research gap in this area, the present study aimed to analyze the women's narrations of the individual, social and international effects of the Arbaeen Hosseini procession.

Method: The research design was descriptive-analytical based on the data theorizing approach. Statistical population was the women who had participated in Arbaeen procession. The sample consisted of 12 women who had at least experienced the Arbaeen procession for once and were selected by snowballs sampling procedure. The research inclusion criteria were at least having one participating experience in the Arbaeen procession, having either master or Ph.D. degree and minimum age of 20 and a maximum of 43 years. First, subjects were interviewed by using a semi-structured interview. To develop and deepen the theory, at each stage of the interview, which seemed to have a theoretical connection between the new concepts and the theory, the theoretical sampling method, was implemented. The theoretical sampling was continued to the point of theoretical saturation that seemed new data repetition of previous data. Data analysis and encoding were also performed using Maxqda software. In total, 137 open source, 33 concepts, 14 categories and 2 major concepts were extracted from the data.

Results: The results of the research indicated that the presence of women in the Arbaeen Hosseini rituals as an international congress, had numerous individual and social effects. The individual effects that were extracted in this research were 7 cases, including: 1) Benefiting from the spiritual effects of Arbaeen pilgrimage (use of the spiritual effects and rewards promised in reliable books such as Kamil Al-Ziyarat for the pilgrimage of Hazrat Seyyed al-Shuhada (greetings to him) and special Arbaeen pilgrimage and responding to the prayer). 2) Supporting the “Wilayat”, the mandatory and succession of the Islam Prophet (PBUH) through identification with the family of Hazrat Seyyed al-Shuhada (PBUH). Women in this way and following the example of Hazrat Zainab (PBUH) should always endeavor to be the “wilayat” follower. 3) Giving up worldly belongings (despite the constant dangers on the pilgrimage route of Sayyid al-Shuhada (AS), but pilgrims always eagerly been walked this route for Arbaeen pilgrimage). 4) Legitimate austerity (the pilgrims refine and reform their souls with the austerity of the path and its tolerance). 5) Increasing patience (Arbaeen pilgrimage is a kind of practice of patience). 6) The experience of “Yosr after Osr” (it is mentioned in the Holy Quran that always there is an openness after bearing hardships). 7) Being grateful for material blessings (confronting the hardships in the path of the Arbaeen Procession, leads to gratitude for the blessings that have always been). Furthermore, the Arbaeen Procession had social and international effects on women's participation, including: 1) Creating the empathy of the faithful peoples towards each other with the focus on the friendship of the Ahl al-Bayt(PBUH). 2) Providing context to introduce the Muslim women

model. 3) Providing context to favorable religious nurture of children accompanied mother. 4) Introducing Imam Hussein (PBUH) to the world. 5) International reflection of the huge Shias assembly in the international media. 6) Synergy of women in different parts of the world. 7) Providing context for world peace.

Conclusions: The results of the study indicated the existence of many important effects of the presence of women in the Arbaeen Hosseini rituals as an international congress and meeting place of Shiites, which had a great impact on promoting the international view of the position of women in Shiism as much as possible. The Arbaeen Procession was known as the largest human assembly of the world in contemporary history, but also for centuries. The Arbaeen Procession has undeniable individual and social effects for all those who have eager for this great epic and It has always led to the growth and development of humanity and the dimensions of humanity in the followers of this path. Hence, this epic could be considered as a symbol of effective principles in nurturing humankind. Since the women and mothers in society have a direct effect on the upbringing of their children and in this way they can determine the future of any society. Participating in this worldwide conference can develop their souls and have an educational effect on the next generation. Women's participation in Islamic socio-cultural ceremonies should be like Arbaeen Hosseini.

Author Contributions: Dr. Leila Samani: discussing of ideas and general framework, selection of method and final review, registration, submission and follow-up of corrections and other responsibilities of the corresponding author. Masoumeh Shahriari: conducting interviews, encoding and extracting categories and conducting research. Dr. Mahtab Eidy: supervision of the interviews, Method setting and data analysis. All authors discussed, reviewed, and validated the final manuscript.

Acknowledgments: The authors offer their thank to all the participants in this study.

Conflicts of Interest: The authors declared there is no conflicts of interest in this article.

Funding: This article did not receive financial support.

واکاوی روایت زنان از آثار فردی، اجتماعی و بین‌المللی اجتماع زنان در اربعین حسینی

لیلا ثمنی^{۱*}، معصومه شهیریاری^۲، مهتاب عیدی^۳

۱. استادیار گروه خانواده درمانی (پژوهی)، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران.
 ۲. کارشناسی ارشد فقه و حقوق خانواده، دانشگاه شهید مطهری، تهران، ایران.
 ۳. دکترای مدرسی معارف (گرایش متون و قرآن)، دانشکده معارف، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

هدف این پژوهش واکاوی روایت زنان از آثار فردی، اجتماعی و بین‌المللی اجتماع اربعین حسینی است. جامعه پژوهش، زنان شرکت‌کننده در راه‌پیمایی اربعین حسینی بود و نمونه شامل ۱۲ نفر از زنانی بود که دست‌کم یک‌بار تجربه حضور در پیاده‌روی اربعین را کسب کرده بودند که به صورت گلوله‌برفی انتخاب شدند. طرح پژوهش توصیفی-تحلیلی بود که براساس رویکرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد و با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختار یافته صورت پذیرفته است و به منظور تکوین و تعمیق نظریه، در هر مرحله از انجام مصاحبه که به نظر می‌رسید ارتباط نظری میان مفاهیم جدید و نظریه برقرار است از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شد. تحلیل داده‌ها و کدگذاری آن‌ها نیز از طریق نرم‌افزار Maxqda صورت پذیرفت، در مجموع از میان داده‌ها، ۱۳۷ کد باز، ۳۳ مفهوم، ۱۴ مقوله و ۲ مفهوم عمده استخراج گردید. نتایج پژوهش حاکی از وجود آثار مهم و متعدد حضور زنان در مراسم اربعین حسینی به عنوان یک کنگره بین‌المللی و میعادگاه شیعیان است که تأثیر بسزایی بر ارتقای دیدگاه بین‌المللی نسبت به جایگاه زنان در مذهب تشیع دارد تا جایی که می‌تواند دال بر ضرورت مشارکت زنان در مراسم فرهنگی اجتماعی اسلامی هم‌چون اربعین حسینی باشد.

کلیدواژگان: آثار فردی، آثار اجتماعی، آثار بین‌المللی، اجتماع زنان در اربعین، اربعین حسینی

مقدمه

حضور اجتماعی زنان مورد نظر اسلام بوده و دلایل متعددی بر تأکید بر حضور زنان در جامعه از همان بدو ظهور اسلام وجود دارد. آیات حجاب و غض بصر، وجوب یکسان امر به معروف و نهی از منکر با استناد به آیات متعدد قرآن از جمله آیه ۷۱ سوره توبه، حضور فعال زنان در مهاجرت‌ها، فعالیت‌های سیاسی و جنگ‌های صدر اسلام در انجام اموری مانند آب‌رسانی، تهیه غذا برای رزمندگان، پرستاری و مداوای مجروحین (Yousefian, 2015)، هجرت به حبشه و مدینه به همراه مردان، حاکی از دیدگاه مترقی اسلام به زنان است. مواردی هم‌چون بیعت زنان با رسول گرامی اسلام (ص) در عقبه اول همراه با نزول آیه ۱۲ سوره ممتحنه (Qomi, 1940) معروف به «بیعة النساء»

و حضور زنان در بیعت‌هایی نظیر عقبه دوم (Ibn Sa'd, 1997; Ibn Hisham, 1997) رضوان (Waghedi, 1998) و روز غدیر خم از جمله‌ی آن است. در واقع حضور گسترده‌ی زنان در رویدادهای سیاسی و اجتماعی صدر اسلام مورد تأیید و تأکید پیامبر اکرم (ص) بود و لذا ایشان در جنگ‌ها و مسافرت‌های خود همواره به قیدقرعه یکی از همسران خود را همراه می‌بردند (Bokhari, 2008). اهمیت پرداختن زنان به امور جامعه و مسلمین، هم‌چون مردان مسلمان، در تفکر اسلامی تا جایی است که پیامبر گرامی اسلام (ص) ترک آن را به‌مثابه خروج از دین انگاشته و می‌فرماید: «من أصبح و أمسی و لم یهتّم بأمر المسلمین فلیس منہم» (Kolaini, 1986) «هر کس که صبح و شبی را بگذراند در حالیکه اهمتامی به امور مسلمین نداشته است، مسلمانان نیست».

در کتب روایی امامیه به بسیاری از موارد حضور زنان در اجتماع اشاره شده است. حضور حضرت خدیجه (س) در اولین نماز جماعت در مسجدالحرام، فعالیت‌های سیاسی حضرت زهرا (س) از جمله در ایامی که دست حسنین (ع) را می‌گرفتند و به در خانه مهاجر و انصار می‌رفتند و از آنان می‌خواستند با پیروی کردن از امیرالمؤمنین (ع) در راه رسالت استوار و پایدار باشند و او را یاری رسانند (Hilali, 1995, Translated by Ansari, 2020) هم‌چنین حضور فعال و مؤثر حضرت زینب‌کبری (س) در واقعه‌ی عاشورا و پس از آن، جمع‌آوری اطلاعات برای امیرالمؤمنین (ع) توسط ام‌الفضل در جنگ‌های جمل و صفین (Tusi, 1993) و موارد دیگر، همگی بیان‌گر جواز و بلکه لزوم مشارکت فعال زنان در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه‌ی اسلامی است.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و راه‌یابی گسترده‌ی زنان جامعه‌ی ایرانی به محیط‌های اجتماعی، خصوصاً دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، زمینه‌ی فعالیت‌های سیاسی زنان بسیار بیش از گذشته فراهم شد. عضویت در احزاب و تشکل‌های سیاسی، شرکت در راهپیمایی‌ها و برگزاری جلسات و اظهار عقیده در مسائل سیاسی، فعالیت در فضاهای مجازی و پیگیری اخبار سیاسی، تحصیل در رشته‌هایی مانند علوم سیاسی و تصدی شغل نمایندگی مجلس و وزارت توسط زنان در سال‌های اخیر از بارزترین اشکال فعالیت‌های سیاسی و نشان از تحول عظیمی است که در این عرصه از حیات اجتماعی زنان رخ داده است. حضرت امام (ره) در این باره فرموده‌اند: «تشیع نه‌تنها زنان را از صحنه زندگی اجتماعی طرد نمی‌کند؛ بلکه آنان را در جامعه در جایگاه رفیع انسانی خود قرار می‌دهد» (Khomeini, 2001). لیکن باید توجه نمود که دین دارای دو سطح بیرونی و درونی است. حقانیت یا بطلان یک دین را باید به‌صورت یک مجموعه واحد مورد کاوش قرارداد و اجزاء را در ارتباط با مجموعه فهم کرد (Fanaei Eshkevari, 2008). اساساً پایه‌گذار زیارت اربعین حضرت زینب (س) و اهل‌بیت امام حسین (ع) بودند. این موارد بیانگر گوشه‌ای از نقش زنان در جوامع اجتماعی است. ثمنی و شهریاری در بررسی فقهی حضور بانوان در راهپیمایی اربعین به بررسی حکم فقهی مشارکت زنان در این مراسم پرداختند (Samani & Shahriari, 2021). بنیان‌گذار جمهوری اسلامی در سخنی فرموده است: "زن‌ها امروز باید همان‌طوری که مردها ... در مسائل واردند، آن‌ها در مسائل وارد باشند و تعلیم و تعلم صحیح داشته باشند و دخالت صحیح در امور بکنند" (Khomeini, 2010). در همین راستا عاملی در پژوهش "بررسی ظرفیت‌های تمدن‌سازی در جهان اسلام با تکیه بر پیاده‌روی اربعین" نشان داد که مؤلفه‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی این جریان عظیم، تواضع، توسل، مشارکت مردمی، ولایت‌پذیری، استکبارستیزی، سخاوت، برکت و تعاون می‌باشد و با توجه به ظرفیت عظیم معنوی و فرهنگی، تجمع اربعین می‌تواند فرصتی مناسب و استراتژیک برای شکل‌گیری یک جنبش جهانی حق‌طلبی و حق‌خواهی باشد (Ameli, Samiie, Abdol Zahra Alhojaj, Zehi, Shajareh, et al., 2017). نتایج پژوهش دیگری نشان داد که پیاده‌روی اربعین یکی از عوامل اثرگذار بر نقش و جایگاه شیعیان در جهان بوده و توانسته قدرت، منزلت و وزن ژئوپلیتیکی شیعیان را در سطح منطقه و جهان افزایش دهد (Qurbani Sepehr, Ahmadi Nohadani & Zarei Daramroodi, 2019).

با توجه به مطالب فوق می‌توان نتیجه‌گرفت حضور بانوان در فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی از ضروریات جامعه کنونی محسوب می‌شود و این حضور در پیاده‌روی اربعین که از جمله مصادیق این فعالیت‌ها

است، اهمیت بسزایی پیدا می‌کند؛ چرا که مراسم اربعین هرساله به طور گسترده‌تر برگزار می‌شود. زنان نیز به‌اتفاق فرزندان و خانواده دوش‌به‌دوش مردان در نقش‌های مختلفی هم‌چون زائر، میزبان و سفره‌دار در این مراسم شرکت می‌کنند و هرسال تمایل زنان برای حضور در راهپیمایی اربعین بیشتر می‌شود. اما بررسی آثار و مطالعات انجام‌گرفته حاکی از آن است که مسئله‌ی پیامدهای مشارکت بانوان در پیاده‌روی اربعین به‌طور خاص چندان موردتوجه قرار نگرفته است. با توجه به خلاء پژوهشی موجود در این زمینه هدف پژوهش حاضر واکاوی روایت زنان از آثار فردی، اجتماعی و بین‌المللی اجتماع اربعین حسینی است.

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

طرح پژوهش توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش، زنان شرکت‌کننده در راهپیمایی اربعین حسینی است. نمونه شامل ۱۲ نفر از زنان که دست‌کم یک‌بار تجربه حضور در پیاده‌روی اربعین را کسب کرده بودند که به صورت گلوله-برفی (snowball sampling) انتخاب شدند. ملاک‌های حضور در پژوهش، شامل: حداقل تجربه‌ی یکبار حضور در مراسم اربعین، تحصیلات کارشناسی ارشد و دکترا و دارا بودن حداقل سن ۲۰ و حداکثر ۴۳ سال بود.

روش اجرا

مطالعه حاضر بر اساس رویکرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد (Grounded Theory) صورت پذیرفته است. نظریه داده‌بنیاد روشی است که نظریه‌ها، مفاهیم، فرضیه‌ها و قضایا را طی یک فرایند منظم، به جای استنتاج از پیش‌فرض‌های قبلی سایر پژوهش‌ها یا چارچوب‌های نظری موجود، به‌طور مستقیم از داده‌ها کشف می‌کند. چون این استراتژی نوعی پژوهش کیفی (qualitative research) است، مسأله پژوهش دقیقاً در قالب متغیرهای مستقل و وابسته بیان نمی‌شود، بلکه فقط سوال اصلی پژوهش مطرح می‌گردد. محورهای کلیدی در این استراتژی، کدها (codes)، مفاهیم (concepts) و مقوله‌ها (categories)، اعم از فرعی و اصلی هستند (Danaeifard, 2005).

ابزار سنجش

روش کار بدین صورت بود که این افراد در ابتدا مورد مصاحبه نیمه‌ساختار یافته قرار گرفتند، به منظور تکوین و تعمیق نظریه، در هر مرحله از انجام مصاحبه که به نظر می‌رسید ارتباط نظری میان مفاهیم جدید و نظریه برقرار است از روش نمونه‌گیری نظری (Theoretical sampling) استفاده شد، راهنمای نمونه‌گیری نظری، پرسش‌ها و مقایسه‌هایی هستند که در خلال تجزیه و تحلیل مفاد مصاحبه‌ها با افراد بروز می‌یابند و موجب کشف مقوله‌های مناسب، خصوصیات و ابعاد آن‌ها می‌شوند (Strauss & Corbin, 1998). نمونه‌گیری نظری تا رسیدن به نقطه اشباع نظری (Theoretical saturation) که به نظر داده‌های جدید تکرار داده‌های قبلی بودند و داده جدیدتری ارائه نگردد ادامه یافت، هم‌زمان با گردآوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها و کدگذاری آن‌ها نیز آغاز گردید. کدگذاری از طریق نرم‌افزار Maxqda صورت‌پذیرفت، در مجموع از میان داده، ۱۳۷ کد باز، ۳۳ مفهوم، ۱۴ مقوله و ۲ مفهوم عمده استخراج گردید.

یافته‌ها

آثار فردی مشارکت زنان در پیاده‌روی اربعین

زنان شرکت‌کننده در این همایش بین‌المللی حاکی از آن است که حضور در این مراسم آثار متعدد فردی را برای آنان به همراه داشته است که در قالب مقولات زیر استخراج گردیده‌اند:

ریاضت نفس یکی از اموری است که در عرفان اسلامی به سالک الی الله توصیه شده است. از منظر ملا صدرا، دو نوع ریاضت و مجاهده برای سالک موجود است، یکی ریاضت عقلی و دیگری ریاضت عملی. از دیدگاه وی ریاضت عملی را یکی از مهمترین راه‌کارهای اصلاح نفس و برون‌رفت از رذایل اخلاقی و از اساسی‌ترین راه‌های ظهور توانایی‌های نفس برشمرده است (Molla Sadra, 1989; Qurbani Sepehr, et al., 2019).

بهره‌مندی از آثار معنوی زیارت اربعین: بهره‌بردن از آثار معنوی و اجر وعده داده شده در ازای زیارت حضرت سیدالشهداء (ع) و خاصه زیارت اربعین از جمله آثاری است که تقریباً همه شرکت‌کنندگان در مصاحبه به آن اشاره داشته‌اند. روایاتی که به استحباب مؤکد و در برخی موارد حتی به وجوب زیارت اشاره دارند. برخی از روایات وارده در مورد استحباب زیارت آن حضرت در روز اربعین، که برخی به‌طور خاص و برخی بطور عام به ضرورت زیارت حضرت توسط بانوان پرداخته‌اند، به شرح ذیل است:

در کامل‌الزیارات که از کتب موثق شیعه است، از ام‌سعید نقل شده: محضر مبارک حضرت امام صادق (ع) بودم و کسی را فرستادم که مرکبی را کرایه کند و من را به زیارت قبور شهدای احد ببرد. حضرت (ع) فرمودند: چه چیز تو را از زیارت حضرت سیدالشهداء (ع) بازداشت، درحالی‌که می‌خواهی به زیارت شهدای احد در مدینه بروی؟! در آن هنگام کنیز من وارد شد و اسب را آورد. امام (ع) به من فرمودند: این اسب را برای زیارت شهدای احد اختیار کرده‌ای؟ عرض کردم: بلی؛ امام (ع) فرمودند: از شما اهل عراق تعجب می‌کنم که راه دوری را طی کرده و به زیارت قبور شهدا در مدینه می‌روید، ولی زیارت سیدالشهداء (ع) را ترک کرده‌اید! عرض کردم: من یک "زن تنها" هستم! امام (ع) فرمودند: مانعی ندارد... و ثواب عظیم این زیارت را برایم بیان کردند و فرمودند: زیارت اباعبدالله (ع) بر هر زن و مردی واجب است (Isfahani, 1989; Horr Amili, 1991).

در روایت دیگری از ام سعید احمسیه نقل کرده‌اند که وی از جعفر بن محمد (ع) پرسید: پدر و مادرم فدایت باد سیدالشهداء کیست؟ حضرت فرمودند: حسین بن فاطمه (ع)، ای ام سعید کسی که با بصیرت و رغبت و میل به زیارتش رود برای او یک حج و یک عمره قبول‌شده منظور می‌کنند و فلان و فلان فضیلت برایش می‌باشد (Horr Amili, 1998; Mohaddes Nouri, 1987).

دربزرگداشت روز اربعین حسینی چنین نقل شده: «به‌هرروی بر مراقبه کننده لازم است که بیستم صفر (اربعین) را برای خود روز حزن و ماتم قرار داده بکوشد که امام شهید را در مزار حضرتش (ع) زیارت کند، هرچند تنها یک‌بار در تمام عمرش باشد، چنان‌که حدیث شریف، علامت‌های مؤمن را پنج امر ذکر کرده است: ۵۱ رکعت نماز در شبانه‌روز، زیارت اربعین، انگشتر در دست راست کردن، پیشانی بر خاک گذاشتن و بلند بسم‌الله الرحمن الرحیم گفتن در نمازها» (Maleki Tabrizi, 2003, Translated by Mirzaei, 2015).

حمایت از ولایت از طریق هم‌زاد پنداری با خانواده حضرت سیدالشهداء (ع):

ادله فراوانی، در اثبات بنیان نهادن مراسم اربعین حسینی توسط بازماندگان حادثه کربلا به رهبری حضرت زینب (س) وجود دارد که با اهل‌بیت آن حضرت و کودکان این مسیر را با سختی‌های بسیار طی کردند و خود را در روز اربعین به کربلای معلی رساندند (Qazi Tabatabai, 2004).

از این رو مصاحبه‌شوندگان یکی از مهمترین آثار و دلایل حضور خود را در پیاده‌روی اربعین حمایت عملی از خانواده حضرت سیدالشهداء (ع) و هم‌زادپنداری با آن بزرگواران در این مصیبت عنوان نمودند. یکی از مصاحبه‌شوندگان می‌گوید: «مهمترین چیزی که باعث می‌شود همه‌ساله عازم این سفر شوم درک احساس خستگی و مصیبت‌زدگی خانواده حضرت خصوصاً حضرت زینب (س) است، اگرچه شرایط ما و آن حضرت قابل‌قیاس نیست اما همین‌که کمی از مصیبت آن حضرت را درک می‌کنم احساس می‌کنم که عشق و ارادت و حمایت عملی خود را به آن وجود مقدس اعلام می‌کنم و عملاً می‌گویم بانو جان، اگر در سال ۶۱ هجری در کنار شما بودم دست از دنیا می‌شسته و در این سفر همراه شما می‌شدم.» در حقیقت راهپیمایی اربعین یک نوع

تجمع و اعلام حضور به نهضت عظیم امام حسین (ع) است. در این حرکت شیعیان اعلام می‌دارند که همیشه آماده هستند تا به لبیک اهداف امام حسین (ع) همواره در مسیر ولایت و دفاع از آل‌البیت (ع) قدم بردارند. بانوان نیز در این طریق و با الگو گرفتن از حضرت زینب (س) همواره می‌بایست در تحقق هدف ولایت‌مداری تلاش کنند.

ترک تعلقات دنیوی:

زیارت سیدالشهداء (ع) در اکثر برهه‌های تاریخی به‌سختی انجام می‌شد و جان زائران در خطر بود، اما با این وجود همیشه زائران عاشقانه خطرات را به جان خریدند و به زیارت اربعین رفته‌اند (Zare² Khormizi, 2013). یکی از مصاحبه‌شوندگان می‌گوید: «همین‌که ایام اربعین فرا می‌رسد وصیت‌نامه خود را تجدید می‌کنم و راهی کربلا می‌شوم، چرا که بالاخره احتمال باز نگشتن هم وجود دارد، در این سفر از تمام وابستگی‌ها و تعلقات دنیوی خود دل می‌کنم و از همین‌رو احساس بسیار بی‌ظییری از سبکباری، بی‌تعلقی و عدم اضطراب‌های برگرفته از خواسته‌های دنیایی را تجربه می‌کنم، به نظرم یکی از مهترین آثار زیارت اربعین همین دل‌کندن از دنیا و تعلقات آن است.»

ریاضت مشروع:

حضرت امام خمینی (ره) در شرح اربعین حدیث از قول استاد خود نقل می‌کند: «میزان در ریاضت باطل و ریاضت شرعی صحیح قدم نفس و قدم حق است. اگر سالک به قدم نفس حرکت کرد و ریاضت او برای پیدایش قوای نفس و قدرت و سلطنت آن باشد، ریاضت باطل و سلوک آن منجر به سوء عاقبت می‌باشد. و دعوی‌های باطله نوعاً از همین اشخاص بروز می‌کند. و اگر سالک به قدم حق سلوک کرد و خداجو شد، ریاضت او حق و شرعی است، و حق تعالی از او دستگیری می‌کند به نص آیه شریفه که می‌فرماید وَ الَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا: کسی که مجاهده کند در راه ما، هر آینه هدایت می‌کنیم او را [آیه] راه‌های خود.» (Khomeini, 2001). بدون تردید قدم نهادن در مسیر پیاده روی اربعین آغاز یک ریاضت عملی است، یکی از مصاحبه‌شوندگان در این زمینه معتقد است: «می‌توانم در یک بیان کوتاه پیاده‌روی به منظور زیارت اربعین را یک ریاضت شرعی بسیار موثر معرفی کنم، چرا که هم شرعی است یعنی ادله شرعی نقلی آن را تایید و توصیه می‌کنند و هم یک نوعی تحمل رنج و سختی در مسیر الهی است.»

افزایش صبر و بردباری:

افزایش صبر و بردباری از دیگر آثار فردی زیارت اربعین است. قرآن کریم (Quran) صبر را یکی از دو رکن قابل استمساک در گرفتاری‌ها و حوادث مهم و سخت معرفی نموده (بقره، ۴۵) و تصبر به معنی تمرین صبر است (Mesbah Yazdi, 2011).

از منظر اکثر شرکت‌کنندگان در مصاحبه، زیارت اربعین نوعی تصبر است، یکی از شرکت‌کنندگان: «در زمان ما نیز شیعیان و از جمله زنان این سختی را به جان می‌خرند و علی‌رغم مشکلات فراوانی که در سراسر این سفر متحمل می‌شوند، با تاسی به حضرت زینب (س) عاشقانه مشکلات این سفر را تحمل می‌کنند. این سختی‌ها و مشکلات موجب افزایش آستانه صبر در زندگی می‌شود.»

تجربه یسر بعد از عسر:

قرآن کریم در سوره مبارکه انشراح عسر و یسر را دو حالت متوالی معرفی نموده است، به گونه‌ای که همواره پس از تحمل سختی‌ها گشایش‌هایی هم ایجاد می‌شود (Tabatabai, 1982, Translated by Mousavi Hamedani, 1996).

یکی از شرکت‌کنندگان می‌گوید: «تا قبل از تجربه اربعین، در بسیاری از مسائل انسان سخت‌گیری بودم، از خوردن و آشامیدن گرفته تا خواب و بیداری، حتی در بهداشت دچار وسواس بودم که یکی از برکات اربعین و سختی‌های آن از بین رفتن همین حساسیت‌های وسواس‌گونه بود که شاید اگر چنین تجربه‌ای برای من اتفاق نیفتاده بود، باید زمان بسیار طولانی‌تری را با این مشکلات سپری می‌کردم.»

شکرگذاری نعمت‌های مادی:

یکی از ویژگی‌های انسان فراموش کاری و عادت کردن به نعمت‌های پیرامون است، بر اساس حدیثی از امام علی (ع)، همه نعمت‌ها برای انسان عادی می‌شوند و حیات تنها چیزی است که صاحبش از آن خسته و دل‌آزرده نمی‌شود (Dashti, 2000).

برخی شرکت‌کنندگان تجربه چند روز دوری از خانه و کاشانه و بهره‌مندی از امکانات حداقلی در مسیر را عاملی برای دوری از برخی نعمت‌ها و یادآوری اهمیت و نقش موثر آن‌ها در آسایش خود دانسته این حالت را تلنگری برای شکرگذاری به درگاه الهی دانسته‌اند.

آثار اجتماعی و بین‌المللی مشارکت زنان در پیاده‌روی اربعین

زنان یکی از دو رکن اساسی اجتماع بشری هستند، تردیدی نیست که هر حرکت جمعی آثار و پیامدهای اجتماعی نیز به دنبال خواهد داشت. آثار زیر از تحلیل داده‌های شرکت‌کنندگان در مصاحبه‌ها استخراج گردید:

ایجاد مودت مومنین نسبت به یکدیگر با محوریت مودت اهل بیت (ع)

اربعین با تأکید بر یک محبوب و معشوق مشترک و همین‌طور باتجربه‌ی مشترک حبی و عشقی به آن محبوب واحد، در قلوب مومنین محبتی نسبت به یکدیگر به وجود می‌آورد و نظام مناسبات انسانی به شکل درستی سامان می‌یابد. عشق مشترک انسانی موجب رقت و لطافت نفسانی و روحی افراد می‌شود و آن‌ها را به هم مهربان‌تر و بلکه عاشق‌تر می‌کند (Moeinipour, 2015).

این اثر اجتماعی همایش اربعین در بیان یکی از مصاحبه‌شوندگان به خوبی مشهود است: «در مسیر طریق الحسین (ع) که از شهرهای مختلف به کربلا منتهی می‌شود، شیعیان هم دیگر را فقط با عنوان «زائرالحسین (ع)» و «خادم‌الحسین (ع)» می‌شناسند که این خود شیوه و مظهری از سبک زندگی اسلامی است. حالات زیبای زائران در ارتباط معنوی با وجود مقدس سیدالشهداء (ع) برخورد کریمانه خادمین هیئات به‌منظور پذیرایی، ایشار و احترام به یک دیگر، رعایت حال بزرگان و پیر غلامان حسینی، تکریم سادات و درنهایت فیض قرائت زیارت اربعین در کنار مضجع نورانی امام حسین (ع) از جمله آثار و برکاتی است که می‌توان برای مسافران این سفر نورانی برشمرد.»

زمینه‌سازی معرفی الگوی زن مسلمان:

اربعین از جمله ظرفیت‌هایی است که می‌تواند در راستای معرفی و توسعه و ترویج الگوی سوم زن مؤثر باشد زن در اربعین راه می‌رود، گاهی شعار می‌دهد و عزاداری می‌کند، در تهیه غذا مشارکت می‌کند، به میزبانی از بانوان مؤمن می‌پردازد، زیارت می‌کند با این همه اما چهره زن اربعین چهره‌ای متعالی و زینب‌گونه است و زنانی که از کشورها و ملیت‌های گوناگون در این همایش سالیانه حضور می‌یابند خود بهترین سفیران انتقال این الگو به سایر کشورها هستند، تا چهره‌ای دیگر از زن امروز را به دید جهانیانی برسانند که با رویکردی مکارانه زن را در قاب رسانه منحصر در جسم و تله‌ذات دون معرفی می‌نمایند. امکان معرفی الگوی سوم زن در بیان برخی مصاحبه‌شوندگان مورد توجه قرار گرفته است، به عنوان مثال: «جالب است، نمی‌توانم تخمین بزنم

درصد حضور مردان و زنان در پیاده روی اربعین چقدر است، اما می‌توانم بگویم که آن چیزی که از حضور زنان در این مراسم درک کردم زنی پاک، با اخلاص، صبور و محکم، به دور از مظاهر دنیایی و تلاش برای جلب توجه و دارای هدف مشخص بوده است، جالب است که کسی شرط و قانون و چارچوب مشخصی برای زن در اربعین مشخص نکرده و این خود زنان هستند که این نوع از حضور را به نمایش گذاشته‌اند، که اگر همین نوع حضور را در جامعه ترویج دهند جامعه به میزان بالایی از سلامت اجتماعی دست پیدا خواهد کرد، این الگو در اربعین قابلیت معرفی پیدا می‌کند.»

زمینه‌سازی تربیت دینی مطلوب کودکان همراه مادر:

حضور کودکان که تنها در کنار مادران میسر است تأثیر فوق‌العاده‌ی در تربیت شیعی فرزندان، و تداعی کاروان اسرای کربلا است، تأثیر اربعین در تربیت فرزندان عملی است، و بر اساس آموزه‌های اسلامی بالاترین تربیت، تربیت عملی است: «کونوا دعاه الناس بغير السننکم: دیگران را به روش غیر زبانی به راه خدا دعوت کنید (Kolaini, 1986). یکی از شرکت‌کنندگان در مصاحبه در این خصوص بیان داشته است: «شاید هزار سخنرانی و امر و نهی کردن به‌اندازه‌ی دیدن اعمال و رفتار پدر و مادر به‌ویژه مادران در تربیت فرزندان اثرگذار نیست. کودکان با حضور در این مراسم و دیدن از خودگذشتگی‌های افراد و با شنیدن داستان شهادت امام حسین (ع) محبت عمیقی نسبت به آن حضرت درک می‌کنند که بدون تردید این در طی سال‌های آتی در به وجود آمدن نسل حسینی و انقلابی تأثیر بسزایی خواهد داشت.»

معرفی امام حسین (ع) به جهان:

لزوم شناساندن حضرت سیدالشهداء (ع) توسط شیعیان در جامعه جهانی امری واضح و روشن است؛ آیت‌الله بهجت (ره) درباره نقش پیاده‌روی روز اربعین می‌فرماید: «روایت دارد که امام زمان (عج) که ظهور فرمود، پنج ندا می‌کند به اهل عالم، آلا یا اهل العالم انّ جدی الحسین قتلوه عطشاناً، آلا یا اهل العالم انّ جدی الحسین سحوقه عدواناً... امام زمان خودش را به واسطه امام حسین (ع) به همه عالم معرفی می‌کنند. بنابراین در آن زمان باید همه مردم عالم، حسین (ع) را شناخته باشند. اما الآن هنوز همه مردم عالم، حسین (ع) را نمی‌شناسند و این تقصیر ماست، چون ما برای سیدالشهداء (ع) طوری فریاد زدیم که همه عالم صدای ما را بشنود، پیاده‌روی اربعین بهترین فرصت برای معرفی حسین (ع) به عالم است.» در راستای این وظیفه‌ی دینی حضور بانوان در مراسم اربعین می‌تواند تسهیل‌گر و زمینه‌ساز این امر مهم باشد که دارای بازتاب‌هایی من جمله بازتاب بین‌المللی اجتماع عظیم شیعیان در رسانه‌های بین‌المللی، زمینه‌سازی تحقق صلح جهانی، هم‌افزایی بانوان مناطق مختلف جهان است.

بازتاب بین‌المللی اجتماع عظیم شیعیان در رسانه‌های بین‌المللی:

راهپیمایی اربعین زمینه‌ساز تبلیغ درست عقاید و شعارهای اسلامی است؛ لذا لازم است تا هرچه وسیع‌تر و پرشکوه‌تر برگزار شود و قطعاً شکوه و جلوه‌ی آن منوط به حضور گسترده زنان و کودکان در کنار مردان مسلمان است. به فرموده مقام معظم رهبری خلاً وجود اجتماعی عظیم و بین‌المللی در میان شیعیان را حضور میلیونی در ایام اربعین پر می‌کند. لذا در حج اگر نمی‌توان پیام مقدس شیعه را به نحو احسن منتشر کرد، در کنگره عظیم حسینیان و با حضور پرشکوه شیعیان می‌توان آن را جهانی کرد. آیت‌الله مکارم شیرازی مرجع عالی‌قدر تقلید بر شکوه راهپیمایی اربعین حسینی زائران ابا عبدالله (ع) تأکید دارد و می‌گوید: این حرکت عظیم بی‌نظیر است، سوگواران حضرت سیدالشهداء (ع) از نجف و دیگر نقاط با پای پیاده به سمت کربلای معلی در حرکت هستند و

غوغای عجیبی را به پا کرده‌اند و باید این را حفظ کرد. نباید از شکوه اربعین چیزی کاست و شرکت زنان اشکالی ندارد ولی جهات شرعی را باید کاملاً رعایت نمایند؛ و بهتر است که با محارم خود بروند. یکی از مصاحبه‌شوندگان به همین دلیل حضور زنان در کنار همسران و فرزندان خود را در راهپیمایی اربعین ضرورتی مذهبی می‌داند: «همان‌طور که یک مؤمن در روز عاشورا احساس وظیفه می‌کند که برای امام حسین (ع) عزاداری کند، بدون اینکه در رساله‌های عملیه به طرز خاصی بر او واجب کرده باشند، البته این زیارت را به شیوه حج، واجب نکرده‌اند و این هم یک اسراری دارد. شاید به این جهت باشد که مؤمنین با میل و رغبت شخصی و به‌صورت غیر الزامی به این امر بپردازند تا آثار و برکات آن‌ها درک نمایند.»

هم‌افزایی بانوان مناطق مختلف جهان:

مراسم زیارت اربعین یک اجتماع وسیع و عمومی تشیع است که به‌عنوان یک نماد بارز پیوند فرهنگی بین ملت‌های جهان تشیع مطرح شود. رشد چشمگیر و معنادار هرساله‌ی جمعیت حاضر در این مراسم، از باز شکل‌گیری یک منسک جمعی شیعی خبر می‌دهد که باعث شده احساس «هویت جمعی شیعی» بر سایر افتراقات نظیر تمایز زبانی و هویت ملی فائق آید و به این هویت نقش تازه‌ای ببخشد. این امر باعث تبادل اطلاعات بین بانوان با فرهنگ‌های متفاوت و در نتیجه هم‌افزایی و ارتقای سطح فرهنگی بانوان می‌شود که مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش بر آن تأکید نموده‌اند.

زمینه‌سازی تحقق صلح جهانی:

در اربعین، ملت‌های مسلمان با قلوب متحد، جمع می‌شوند و صدها میلیون وعده غذایی با عشق و علاقه، بین زائرین توزیع می‌شود. جمعیتی که زبان و ملیت یک دیگر را نمی‌دانند با تمام وجود به یک دیگر مهربانی می‌ورزند. این حضور گسترده زنان و مردان در راهپیمایی اربعین نشانگر یک تشنگی عمومی نسبت به آب حیات صلح است و دلیل زنده‌ای برای آمادگی روحی، فرهنگی و اجتماعی برای تحقق یافتن صلح و عدالت جهانی محسوب می‌شود. به این ترتیب پیام راهپیمایی اربعین حسینی که صلح جهانی است بدون حضور بانوان با الگوی رسالتی حضرت زینب (س) قابل‌دستیابی نمی‌باشد. این حضور علاوه بر زمینه‌سازی در جهت تحقق صلح جهانی به ظهور و تحقق عدالت نیز کمک شایانی خواهد کرد.

بحث و نتیجه‌گیری

راهپیمایی اربعین میعادگاه شیعیان در یک کنگره بین‌المللی به‌عنوان بزرگ‌ترین اجتماع انسانی جهان در تاریخ معاصر و بلکه در طی قرون متمادی شناخته می‌شود. پیاده‌روی اربعین دارای آثار فردی غیرقابل‌انکار است. از جمله‌ی این موارد می‌توان به تمرین و تثبیت تربیت مطابق با سبک زندگی اسلامی، بهره‌مندی از آثار معنوی زیارت اربعین، درک صحیح‌تر اسلام و لزوم حمایت از ولایت از طریق هم‌زادپنداری با خانواده حضرت سیدالشهداء (ع)، افزایش صبر، ترک تعلقات دنیوی، نوعی زیارت مشروع، یسر بعد از عسر و شکرگذاری نعمت‌های موجود پس از بازگشت، اشاره کرد. روایات فراوانی که به ثواب و اهمیت زیارت حضرت پرداخته است و تمرینی ایمانی که موجب افزایش ایمان می‌شود و نظام مناسبات انسانی را تنظیم می‌کند هم چنین تأثیر فراوانی که در پاک‌سازی روح‌های جوامع بشری دارد از آثار فردی می‌باشد. حالات زیبای زائران در ارتباط معنوی با وجود مقدس سیدالشهداء (ع) برخورد کریمانه خادمین هیئات (که کاملاً مردمی برپا شده‌اند) به‌منظور پذیرایی، ایشار و احترام به یک دیگر، رعایت حال بزرگان و پیر غلامان حسینی، تکریم سادات و در نهایت فیض قرائت زیارت اربعین در کنار مضجع نورانی امام حسین (ع) از دیگر آثار و برکاتی است که مصاحبه‌شوندگان به آن اشاره نموده‌اند.

حضور زنان در پیاده‌روی اربعین به‌عنوان یک حرکت جمعی دارای آثار اجتماعی و بین‌المللی است. هر یک از زنان در این پیاده‌روی با عمل به منویات قرآن و اهل‌بیت (ع) می‌توانند سفیری برای نظام و کشور باشند لذا با رعایت مشخصه‌های زن طراز اسلامی که مدنظر مقام معظم رهبری است و انجام تکالیفی مثل پرهیز از تجملات، ایثارگری و ... می‌تواند حضوری اثرگذار در این پیاده‌روی داشته باشند. ایجاد مودت مؤمنین نسبت به یکدیگر با محوریت مودت اهل‌بیت (ع)، زمینه‌سازی معرفی‌الگوی زن مسلمان، معرفی حضرت اباعبدالله الحسین (ع) به جهانیان، بازتاب بین‌المللی اجتماع عظیم شیعیان در رسانه‌های بین‌المللی، زمینه‌سازی تحقق صلح جهانی، هم‌افزایی بانوان مناطق مختلف جهان از جمله آثار بین‌المللی این اجتماع انسانی است، هم‌چنین حضور کودکان بالأخص خردسالان که تنها در کنار مادران میسر است، علاوه بر جنبه‌ی تبلیغی جهانی و تأثیر بسزایی که در افکار جهانی دارد، دارای مزایایی همچون تأثیر فوق‌العاده‌ی این امر مهم در تربیت صحیح فرزندان، نهادینه‌سازی آموزه‌های دینی، بالا رفتن آستانه صبر آن‌ها، تداعی کاروان اسرای کربلا و همزادپنداری با کودکان حضرت سیدالشهداء (ع) در نتیجه افزایش سطح معرفت و ... می‌باشد که جز با حضور در مسیر «طریق الحسین (ع)» محقق نخواهد شد. کودکان با حضور در این مراسم و دیدن از خودگذشتگی‌های افراد و با شنیدن داستان شهادت امام حسین (ع) و با همزادپنداری خود با کودکان حضرت عقاید تشیع و بسیاری دیگر از معارف در ذهن آنان نقش می‌بندد که این امر در طی سال‌های آتی در به وجود آمدن نسل حسینی و انقلابی تأثیر بسزایی خواهد داشت. حضور بانوان مقتضای وظیفه‌ی انسانی زنان در دفاع از اسلام در جامعه بین‌المللی است. هم‌چنین این مراسم خلاء وجود اجتماعی عظیم و جهانی که مخصوص شیعیان باشد را پر کرده است، رشد چشمگیر و معنادار هرساله‌ی جمعیت حاضر در این مراسم، از باز شکل‌گیری یک منسک جمعی شیعی خبر می‌دهد که باعث شده احساس «هویت جمعی شیعی» بر سایر افتراقات نظیر تمایز زبانی و هویت ملی فائق آید و به این هویت نقش تازه‌ای ببخشد. این امر باعث تبادل اطلاعات بین بانوان با فرهنگ‌های متفاوت و در نتیجه هم‌افزایی و ارتقای سطح فرهنگی بانوان می‌شود. در این اجتماع بزرگ که مانور عظیمی در راستای تبری جستن از اقدامات ضد بشری تکفیری‌ها و دشمنان اهل‌بیت (ع) است، تفاوتی میان زن و مرد نیست و زنان پایه‌ی مردان به زائران خدمت ارائه کرده و از خدمات دیگران بهره‌مند می‌شوند که در نتیجه به تحقق صلح و عدالت جهانی کمک شایانی می‌کند.

سهام مشارکت نویسندگان: دکتر لیلا ثمنی: طراحی ایده و چارچوب کلی، انتخاب روش و بررسی نهایی و ثبت و ارسال و پیگیری اصلاحات و دیگر مسئولیت‌های نویسنده مسئول، معصومه شه‌ریاری: انجام مصاحبه‌ها، کدگذاری و استخراج مقوله‌ها و اجرای تحقیق، دکتر مهتاب عیدی: نظارت بر مصاحبه‌ها، تنظیم روش و تحلیل داده‌ها. همه نویسندگان نسخه نهایی مقاله را مورد بررسی قرار داده و تأیید نموده‌اند.

سپاسگزاری: نویسندگان مراتب تشکر خود را از همه شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر اعلام می‌دارند.

تعارض منافع: نویسندگان اذعان می‌کنند که در این مقاله هیچ نوع تعارض منافی وجود ندارد.

منابع مالی: این مقاله از حمایت مالی برخوردار نبوده است.

References

Holy Quran

- Ameli, S. R., Samiie, M., Abdol Zahra Alhojaj, Y., Zehi, H., Shajareh, M., ... & Razani, M. (2017). *Arbaeen Hosseini march; Capacities, challenges, symbols and meanings*. Tehran: Cyberspace Policy Research Center, University of Tehran. [Persian] <https://sccr.ir/files/17301.pdf>
- Bokhari, M. I. I. (2008). *Sahihe Bokhari* [Bokhari logic]. Cairo: Dar Ibn Hazm.
- Danaeifard, H. (2005). Theorizing using inductive approach, fundamental theory conceptualization strategy. *Journal of Clinical Psychology and Personality (Daneshvar-e-Raftar)*, 12(11), 57-70. [Persian] <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=27522>
- Dashti, M. (2000). *Translation of Nahj al-Balaghah*. Qom: Mashhur press. [Persian]
- Fanaei Eshkevari, M. (2008). *Position of women in Islamic thought*. Qom: Moaseseh Amozesh & Pajohesh Imam Khomeini (PUH). [Persian]
- Hilali, S. I. Q. (1995). *Asrare Al-Mohammad* [Secrets of Mohammad family (PUH)]. Translated by Isma'il Ansari. (2020). Qom: Alhadi. [Persian]
- Horr Amili, M. I. H. (1988). *Vasaal Al-Shiaeh* [Shiaeh logic]. Qom: Moaseseh Ahl Al-Bayt Alayhe Salam.
- Horr Amili, M. I. H. (1991). *Hadayat Al-Aemeh alla Ahkam Al- Aemeh-Montakhab Al-Masael* [Guidance of the ummah to the edicts of the Imams - Selected subjects]. Mashhad: Majma Al-Bhos Al-Aslamieh.
- Ibn Hisham, A. M. A. M. (1997). *Al-Sirat Al-Nabavieh* [The prophet's style of behavior]. Beirut: Dar Al-Ma'rifah.
- Ibn Sa'd, M. I. S. (1997). *Tabqat Al-Kobra* [The great of categories]. Beirut: Dar Al-Kitab al-Alamiya press.
- Isfahani, M. B. I. M. T. (1989). *Bihar Al-Anwar* [Seas of Lights]. Beirut: Moaseseh Al-Taba & Al-Nashr.
- Khomeini, R. (2001). *Explanation of forty hadith*. Qom: Moaseseh Tanzim & Nashr Asar Imam Khomeini (PUH). [Persian]
- Khomeini, R. (2010). *Sahifeh-ye Imam Komeini (PUH)* [Imam Khomeini's book]. Tehran: Moaseseh Tanzim & Nashr Asar Imam Khomeini (PUH). [Persian]
- Kolaini, M. I. Y. (1986). *Al-Kafi* [The sufficient]. Tehran: Dar Al-Kotob Al-Aslamieh.
- Maleki Tabrizi, J. I. S. (2003). *Al-Moraghebat* [Observations]. Translated by Ali Akbar Mirzaei. (2015). Qom: Alawiun. [Persian]
- Mesbah Yazdi, M. T. (2011). *The immortal advice*. Qom: Moaseseh Amozesh & Pajohesh Imam Khomeini (PUH). [Persian]
- Moeinipour, M. (2015). *Civilization, rationality, spirituality in the context of Arbaeen*. Tehran: Sorah Mehr. [Persian]
- Mohaddes Nouri, M. H. (1987). *Mustadrak Al-Wasa'il and Mostanbat Al-Masa'il* [Understand of the means and deducing issues]. Beirut: Moaseseh All Al-Bayt Alayhe Al- Sallam.
- Molla Sadra, S. M. I. I. S. (1989). *Al-Hekmat Al-Motarefeh fi Al-Asfar Al-Aghlbeh Al-Arbaeh*

- [The transcendent philosophy of the four journeys of the intellect]. Tehran: Heydari.
- Qazi Tabatabai, S. M. A. (2004). *Research on the first Arbaeen Sayyid Al-Shuhada*. Tehran: Vezerat Farhang & Arshad. [Persian]
- Qomi, A. (1983). *Interpretation of Qomi*. Qom: Dar Al-Kitab. [Persian]
- Qurbani Sepehr, A., Ahmadi Nohadani, S., & Zarei Daramroodi, H. (2019). Investigating and analyzing the Arbaine walking position increasing the geopolitical weight of Shiaes in global relations. *Islam and Intercultural Relations Journal*, 1(1), 13-38. [Persian] http://irc.journals.hozehkh.com/article_142.html
- Samani, L., & Shahriari, M. (2021). Jurisprudential study of the presence of women in the Arbaeen march. *Journal of Hajj and Ziarah*, 5(2), 71-94. [Persian] http://journal.hzrc.ac.ir/article_46282.html
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand oaks, CA: Sage publications. [https://www.scirp.org/\(S\(i43dyn45teexjx455qlt3d2q\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1643862](https://www.scirp.org/(S(i43dyn45teexjx455qlt3d2q))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1643862)
- Tabatabai, S. M. H. (1982). *Translation of Tafsir Al-Mizan*. Translated by Seyed Mohammad Baqer Mousavi Hamedani. (1996). Qom: Daftar Antesharat Aslamie. [Persian]
- Tusi, A. J. M. I. H. (1993). *Al-Amalli* [Lectures]. Qom: Dar al-Thaqafah press.
- Waghedi, M. I. U. (1988). *Al-Maghazi* [The history of wars of the prophet]. Beirut: Moaseseh Al-Alami Lel-Matboat.
- Yousefian, Z. (2015). Investigating the areas of women's presence during the rule of Imam Ali (AS). *Journal of Namehey Jami'ah*, 2(116), 91-124. [Persian] http://nj.jz.ac.ir/article_95284.html
- Zare' Khormizi, M. R. (2013). Arbaeens bloody (Look at some bloody attacks on the Arbaeen ceremony in the contemporary period). *Journal of Farhang Ziyarat*, 5(19&20), 279-298. [Persian] https://farhangziyarat.hzrc.ac.ir/article_101824.html